

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

በጤና ሚኒስቴር

የኢትዮጵያ የምግብና መድኃኒት ባለሥልጣን

የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ

ኦዲት ሪፖርት

**መጋቢት 2015 ዓ.ም
አዲስ አበባ**

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

በጤና ሚኒስቴር

የኢትዮጵያ ምግብና ባለሥልጣን

የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

የኢትዮጵያ የምግብና መድኃኒት ባለሥልጣን የተመደበለትን የመደበኛ እና የካፒታል በጀት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግስት የሂሳብ አያያዝ ስርዓት መሰረት መያዙንና የመንግስት ሀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የኢትዮጵያ የምግብና መድኃኒት ባለስልጣን ስራ አመራር ሲሆን የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤት ኃላፊነት ነው ፡፡

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ስልጣን ሲሆን ዓለም አቀፍ የአዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግ ነው፡፡ እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ የአዲት አስተያየት ለመስጠት ያስችለናል፡፡

አዲታችን፡-

- በሂሳብ ሪፖርቶች ላይ የሰፈሩትን አሀዞችና መግለጫዎችን የሚደግፉ ማስረጃዎችን በናሙና አዲት ማከናወንን፤
- የሥራ አመራሩ የሂሳብ ሪፖርቶች ሲያዘጋጅ ያደረገውን ጉልህ ግምቶች እና ውሳኔዎችን መመዘንን፤
- የሂሳብ አያያዝ ፖሊሲዎች ከዓመት ዓመት ሳይቀያየሩ በሥራ ላይ መዋላቸውን እና በበቂ ሁኔታ መገለጻቸውን ማመዛዘንን ያጠቃልላል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ ከሆኑ ስህተቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃና አጥጋቢ ማረጋገጫ የሚሰጥ መረጃና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ አዲቱን አቅደን አከናውናል።

ከዚህም በተጨማሪ አዲቱ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑንና በናሙና አዲት ማከናወንን ይይዛል።

ለአዲቱ ሥራ መሠረት የሆኑት የኢትዮጵያ የምግብና መድኃኒት ባለስልጣን ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በመ/ቤቱ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

አዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት የአዲት ተደራጊው መ/ቤት የሂሳብ ሪፖርቶች ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

- ☛ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የወጪ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የሂሳብ ማመዛዘኛ፣

ለአዲት አስተያየቱ መሰረት የሆኑት ጉዳዮች፡

የባለስልጣኑ የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፣ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት እና በመንግሥት ሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት የተዘጋጁ እና የተሰበሰበው ገቢ፣ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፣ ደንብና መመሪያን የጠበቀ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

1. የመ/ቤቱ ሠራተኞች በህንድና በቱርክ ሀገራት ለስራ በነበራቸው ቆይታ የተከፈላቸው የውሎ አበል በመመሪያው ከተፈቀደው የውሎ አበል መጠን በላይ በ(USD 1,200.00) የተከፈላቸው ሲሆን ገቢ በተደረገበት እለት ባለው የውጭ ምንዛሪ መሰረት እንዲሁም ተመላሽ ባለመሆኑ የተጣለበት ቅጣት 50% ተጨምሮ ተመላሽ ሊደረግ የሚገባው ብር 93,946.86 ሲሆን ብር 39,337.40 ተመላሽ የተደረገ በመሆኑ ቀሪ ተመላሽ ያልተደረገ ብር 54,609.46 መሆኑ፤
2. የተቋሙ የ2014 በጀት ዓመት በሂሳብ ሪፖርቱ የተጠቃለለ የወጪ ሂሳብ በሂሳብ አርዕስት 2221103 (Official Entertainment) ብር 201,482,073.56 ለገንዘብ ሚ/ር ሪፖርት የተደረገ ሲሆን ከIFMIS በጀኔራል ሌጅር (General Ledger) የሚታየው ጠቅላላ ወጪ ደግሞ ብር 201,429,973.95 የሚያሳይ በመሆኑ በብልጫ ብር 52,099.61 ወጪ የተመዘገበ መሆኑ፤

ታውቋል፡፡

ከላይ ከተራ ቁጥር 1 እስከ 2 ከተገለጸው በስተቀር የባለስልጣኑ የሂሳብ ሪፖርቶች ሰኔ 30 ቀን 2014 ዓ.ም የተመለከተውን የፋይናንስ አቋም እና የበጀት ዓመቱን የሥራ እንቅስቃሴ በኢትዮጵያ መንግሥት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ እንዲሁም የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት ትክክለኛውን ገጽታ ያሳያሉ፡፡

ምንም እንኳ ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም፤ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፤ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል፡፡

l. ትኩረት ሊሰጣቸው የሚገባቸው ጉዳዮች (Emphasis of Matters)

- 1.1 ባለስልጣን መ/ቤቱ ከሀገር ውጪ ለሚያደርገው ጉዞ የአየር ትኬት ከኢትዮጵያ አየር መንገድ አለያም በግልጽ ጨረታ ግዥውን መፈጸም ሲገባው ግዥውን የመረጡበት ምክንያትን የሚገልጽ ሠነድ ሳይቀርብ በቀጥታ ከሉክሶር የትራንስፖርትና የጉዞ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር በድምሩ ብር 5,857,468.00 የአየር ትኬት ግዥ እንዲሁም በብር 570,517.59 የተለያዩ የእቃ ግዢ በድምሩ ብር 6,427,985.59 የእቃና የአገልግሎት ግዢ በቀጥታ ግዥ ተፈጽሞ ተገኝቷል፡፡

- 1.2 የኢትዮጵያ የንግድ ስራ ፈቃድ መስጫ መደብ መመሪያ 17/2011 ማብራሪያ ማንዋል በንግድ ዘርፉ የተካተተው የንግድ ስራ በማብራሪያው መሰረት ከትክክለኛው አቅራቢ ግዥ መፈጸሙን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡- በድምሩ በብር 786,295.71 የተለያዩ ግራም ያላቸው የልብስ እና የእጅ ሳሙና በዚህ የንግድ ዘርፍ አቅራቢ ካልሆኑ የኮምፒውተርና ተዛማጅ ዕቃዎች ድርጅት ግዢ የተፈጸመ መሆኑ
- 1.3 በበጀት ዓመቱ ለባለስልጣኑ በየሂሳብ መደቡ ተስተካክሎ የተፈቀደው በጀት እና በሥራ ላይ የዋለው ወጪ ሲነጻጸር ከመደበኛ በጀት ብር 4,260,470.17 (ከ10% በላይ) ያልተሰራበት (ሥራ ላይ ያልዋለ) በጀት ተገኝቷል፡፡

II. የህጋዊነት ጉዳዮች (Compliance Matters)

- 2.1 ባለስልጣኑ በ2014 በጀት ዓመት ብር 142,542,974.97 የሰበሰበ ሲሆን ብር 89,600,000.00 ከውስጥ ገቢ እንዲጠቀም በበጀት የተፈቀደለት በመሆኑ ወጪ አድርጎ ከተጠቀመ በኋላ ተራፊው ብር 52,942,974.97 ውስጥ ብር 42,695,414.44 ፈስስ ያልተደረገ መሆኑ፤
- 2.2 በጠቅላላው ብር 13,847,481.74 በሂሳብ ሪፖርቱ ላይ በተሰባሳቢነት ተመዝግቦ በወቅቱ ያልተወራረደ ሂሳብ መሆኑ
- 2.3 በጠቅላላ ድምር ብር 1,417,213.88 በዓመቱ መጨረሻ ሰኔ 30/2014 በቀረበው የሂሳብ መግለጫ ላይ በተከፋይነት ተመዝግቦ በወቅቱ ያልተከፈለ ሂሳብ መሆኑ በአዲቱ ወቅት ተረጋግጧል፡፡

III. ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

1. የፌዴራል መንግስት ንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 ክፍል አራት አንቀጽ 09 ንዑስ አንቀጽ1 (ሀ-መ) በተመለከተው መሰረት አገልግሎት የማይሰጡ ንብረቶች ተሰብስበው ስልጣን በተሰጠው በመንግስት አካል መወገድ እንዳለበት ይገልጻል፡፡ እንዲሁም የፌዴራል መንግስት ንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 ክፍል 3 አንቀጽ 05 ንዑስ አንቀጽ 2 የአላቂ እና የቋሚ ንብረት ቆጠራ ተደርጎ ከመዝገብ ወጪ ቀሪ ጋር መመዛዘን እንዳለበት ይገልጻል፡፡ መመሪያ በሚያዘው መሰረት አገልግሎት የማይሰጡ ንብረቶች ተሰብስበው ስልጣን በተሰጠው

በመንግስት አካል መወገዳቸውን እንዲሁም የንብረት ቆጠራ እና ማመዛዘኛ መደረጉን ለማጣራት አዲት ሲደረግ በመ/ቤቱ፡-

- 2014 በጀት ዓመት የቋሚ ዕቃዎች ቆጠራ የተደረገ ቢሆንም ከወጪ ቀሪ ያልተመዛዘነ መሆኑ፤
- በአላቂ ዕቃዎች ግምጃ ቤት ብዛታቸው 18,000 የሆኑ የወረቀት መጠረገ ሪፖርት ለብክነት በተዳረገ መልኩ ተቀምጦ የሚገኝ መሆኑ እና መቼ እንደተገዛና መጋዘን መቼ እንደገባ ለአዲት ስራው ማስረጃ ቢጠየቅ ሊቀርብ አለመቻሉ፤
- በአላቂ ዕቃዎች ግምጃ ቤት እና በለጋሽ አጋር አካላት በዕርዳታ በመንግስት በጀት ተገዝተው ለተጠቃሚው እስኪተላለፉ የሚቀመጡበት መጋዘን የሚገኙ ንብረቶች የቢን ካርድ ከወጪ ቀሪ (ሚዛን) ያልተሰራ መሆኑ፤
- በመ/ቤቱ ቃሊቲ በሚገኘው መጋዘን ብዛታቸው 157 የሚሆኑ ፕላስቲክ ወንበሮች ያለአገልግሎት ተከማችተው የሚገኙ መሆኑ፤
- መ/ቤቱ ቃሊቲ በሚገኘው መጋዘን ብዛታቸው 5 ተሽከርካሪዎች ሠሌዳ ቁጥር 4-01554፣ 4-03457፣ 4-03960፣ 4-02039፣ 4-25135 አገልግሎት የማይሰጡ በግቢው ውስጥ ለአባራና ለፀሀይ ተጋልጠው የሚገኙ መሆኑ፤
- በአካል ምልክታ ወቅት የታየው 3 ተሽከርካሪዎች የሊብሬና የሞተር ቁጥር እንዲሁም 3 ተሽከርካሪዎች የሊብሬና የቻንሲ ቁጥር የሚለያይ መሆኑ፤

2. ባለፉት በጀት ዓመታት የአዲት ግኝቶች ላይ በተሰጠው አስተያየት መሰረት የእርምት እርምጃ መወሰዱን ለማጣራት አዲት ሲደረግ በቁጥር ደረጃ ከተገለጹት የአሰራር ክፍተቶች ውስጥ 100% እርምጃ አልተወሰደበትም፡፡ በገንዘብ ደረጃም እርምጃ ሊወሰድበት ከሚገባው አጠቃላይ የገንዘብ መጠን 100% እርምጃ ያልተወሰደበት መሆኑ ታውቋል፡፡ እርምጃ ያልተወሰደባቸው ግኝቶች ዝርዝር ቀጥሎ ቀርቧል፡፡ ይኸውም፡-

1. የ2013 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ግኝቶች፤

- 1.1 ባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ በሥሩ ያሉትን ተሽከርካሪዎች አመታዊ የተሽከርካሪ ቦሎ ምርመራ በወቅቱ ባለመፈጸሙ ምክንያት ተጨማሪ ክፍያ (ቅጣት) ብር 20,900.00 የፈጸመ መሆኑ ታውቋል፡፡
- 1.2 የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ከአንድ አቅራቢ ለሚፈጽመው ግዥ የውል ሥምምነት መፈራረም እንዳለበት የተመለከተ ቢሆንም ባለሥልጣን

መሥሪያ ቤቱ ለለውጥ (ለተጨማሪ) ሥራ ብሎ የተጨማሪ ዕሴት ታክስን ጨምሮ ለፈጸመው ክፍያ ብር 447,045.33 ውል ያልቀረበለት መሆኑ

1.3 ሰራተኞች ከሥራ ሲለቁ ለመንግሥት ሥራ ጉዳይ ሲጠቀሙበት የነበረውን ዋጋቸው ብር 51,952.70 የሆኑ የመሥሪያ ቤቱን ቋሚ እቃዎች እና በመኪናው ላይ ያልተገጠመን አዲስ የመኪና ለማስረከባቸው ማስረጃ ያልቀረበለት መሆኑ ታውቋል፡፡

2. የ2012 በጀት ዓመት የሂሳብ አዲት ግኝቶች፤

2.1 በመመሪያው መሰረት መሥሪያ ቤቱ ከሥራ ለለቀቁ ሰራተኞች ከለቀቁበት ቀን ጀምሮ ደመወዝ እንዳልከፈላቸው ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ ለአንድ ሰራተኛ ከስራ ከለቀቁ በኋላ ያልሰሩበት የተጣራ ደመወዝ ብር 6,615.64 ክፍያ ተፈጽሞ ተገኝቷል፡፡

2.2 ሰራተኞቹ በትምህርት ላይ በነበሩበት ወቅት የተከፈለ የተጣራ ደመወዝ ብር 509,716.76 ክፍያ ከተፈጸመላቸው በኋላ ትምህርታቸውን ለማጠናቀቃቸው ምንም ዓይነት ማስረጃ ሳያቀርቡ እና አገልግሎት ሳይሰጡ ከመሥሪያ ቤቱ የለቀቁ ቢሆንም በውሉ አንቀጽ 9 መሰረት ግዴታቸውን ሳይወጡ ከመሥሪያ ቤቱ የለቀቁ መሆኑ ታውቋል፡፡

3. የ2011 በጀት ዓመት የሂሳብ አዲት ግኝቶች፤

3.1 በድሬዳዋ ከተማ በተደረገው ሥልጠና ከመጋቢት 18 ቀን 2011 ዓ.ም እስከ መጋቢት 27 ቀን 2011 ዓ.ም ድረስ ለውሎ አበል ተብሎ ከተፈጸመው የ10 ቀን የወሎ አበል ክፍያ ውስጥ 1 ቀን ለጉዞ፣ 4 ቀን በስብሰባ ቆይታ ወቅት ለውሎ አበል ተብሎ የታሰበ ሲሆን፣ ቀሪው 5 ቀናት ለፊልድ ጉብኝት ተብሎ ብር 55,640.00 የውሎ አበል ክፍያ የተፈጸመ ቢሆንም የፊልድ ጉብኝት ሥራው የት እንደተደረገ በዝርዝር ያልተገለጸና የማይታወቅ በመሆኑ፤

3.2 የባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ ወጪዎች በፌዴራል መንግሥት ገንዘብ ክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 ክፍል ሁለት ቁጥር 14 መሰረት የመደበኛና የካፒታል ሥራ ማስኬጃ ወጪዎች ሲፈጸሙ መሟላት ካለባቸው አንዱ ክፍያ ለሚፈጸምባቸው ወጪዎች ተገቢው የሰነድ ማስረጃ መቅረብ እንዳለበት ተመልክቷል፡፡ በመሆኑም መሥሪያ ቤቱ ለፈጸማቸው ክፍያዎች ተገቢው ማስረጃ የቀረበላቸው መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት

ሲደረግ ነሐሴ 1 ቀን 2010 ዓ.ም በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 160876 በስልክ ቁጥር 0912047785 ብር 165.22 የጥቅል አገልግሎት ክፍያ (Gife Package) የተፈጸመ መሆኑ ታውቋል፡፡

4. የ2010 በጀት ዓመት የንብረት ኦዲት ግኝቶች፤

4.1 አቶ ሀብታሙ አላምረው የተባሉ የመሥሪያ ቤቱ ሰራተኛ ዋጋው ብር 25,185.00 የሚያወጣ ሳምሰንግ ገላክሲ ታብሌት 10.1 የጠፋባቸው መሆኑ፤ ተገልጾ ተገቢው እርምጃ እንዲወሰድ ባለፉት በጀት ዓመታት በተደጋጋሚ አስተያየት የተሰጠበት ቢሆንም እርምጃ ሳይወሰድ ተገኝቷል፡፡ ሁኔታው ባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ በኦዲት ግኝቶች ላይ በሚሰጡ አስተያየቶች መሰረት እርምጃ የመውሰድ ክፍተት ያለበት ሲሆን ይህ ሁኔታ ደግሞ ለመንግስት ገንዘብ አለአግባብ መውጣት ምክንያት ሊሆን ችሏል፡፡

**የፌዴራል ዋናው ኦዲተር መሥሪያ ቤት
መጋቢት 2015 ዓ.ም**